



Alla mainittu asiakirja on allekirjoitettu Espoon sähköisen allekirjoituksen palvelussa. Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

ALLEKIRJOITUKSET

Allekirjoittaja	Rinta-aho Harri
Allekirjoitusaika	25.11.2021 13:35

ASIAKIRJAT

Asiakirja	Espeen varhaiskasvatuksen lausunto Opetushallitukselle varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -luonnokseen.pdf
-----------	--

Opetushallitus

Espoon varhaiskasvatuksen lausunto Opetushallitukselle varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -luonnokseen

Kiitokset mahdollisuudesta lausunnon antamiseen varhaiskasvatussuunnitelman perusteasiakirjan luonnokseen. Luonnosasiakirjaan emme kaipaa laajoja muutoksia, mutta pyydämme kuitenkin Opetushallitusta huomioimaan alla kuvaamamme täydennys- ja tarkennustarpeet. Olemme kirjanneet lausuntoon ne kohdat, joihin meillä on kommentteja.

5.Tuki varhaiskasvatuksessa. Johdanto

Inklusio-käsite mainitaan nyt useassa kohdassa läpi asiakirjan ja käsitteen määrittelyä on myös lisätty erityisesti lukuun kolme. Näkisimme, että kirjausten lisäksi olisi hyvä lisäksi määritellä tarkemmin inklusiivista toimintakulttuuria esim. arvoperustan yhteydessä.

5.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

Yksityisen tuen roolia on tarkasteltu läpi asiakirjan, mutta se kaipaisi vielä tarkentamista. Näkisimme tarpeelliseksi tarkentaa erityisesti yksityisen palveluntuottajan vastuita eri tukitoimien järjestämisessä. Mikäli palveluntuottajan vastuu nähdään pedagogisten tukitoimien järjestämistä laajemmaksi, näkisimme, että täydentämistä edelleen tarvitaan.

Havaitsimme myös, että yksityiseen varhaiskasvatukseen ja erityisesti yksityiseen perhepäivähoitoon liittyviä kirjauksia on hyvin vähän. Yksityisiä perhepäivähoitajia työskentelee lasten kanssa kunnissa runsaasti ja siksi tulisi määritellä tarkemmin, miten myös yksityisen perhepäivähoidon kohdalla voidaan ajatella päästävän tekstissä määriteltyihin tuen tarjoamisen tavoitteisiin.

Kirjaukset jäävät luvun joissakin kohdin melko tulkinnallisiksi. Esimerkiksi todetaan, että varhaiskasvatuksen järjestäjä vastaa siitä, että lapsella on oikeus tuen tarpeen sitä edellyttäessä saada varhaiskasvatuksen erityisopettajan antamaa konsultaatiota ja opetusta. Jos kyseessä on yksityisen palveluntuottajan tuottama varhaiskasvatus, päätöksen tekee palveluntuottajan esityksestä varhaiskasvatuksen toimipaikan sijaintikunta. Päätösvelvoite sekä tuen järjestämisvelvoite muotoutuisi kuitenkin nykyisten kirjausten pohjalta yksityisen perhepäivähoidon kontekstissa kunnalle melko kohtuuttomaksi. Näkisimme, että yksityisen perhepäivähoidon osalta kirjausta tulisi

25.11.2021

edelleen tarkentaa ja lisäksi samalla vielä arvioida, mitkä tuen vaatimuksista voivat kohdentua kyseiseen järjestämisen tapaan.

Lisäksi toivoisimme tarkennusta seuraavaan tekstikohtaan, joka tarkastelee lapsen siirtymistä avoimesta varhaiskasvatuksesta tai perhepäivähoidosta. Tekstissä todetaan, että lapsella on oikeus rakenteellisiin tuen muotoihin ja erityisopetukseen perhepäivähoidossa ja avoimessa varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatuksen järjestäjän tai tuottajan päättämällä tavalla. Huoltajan kanssa voidaan sopia lapsen siirtymisestä päiväkotiin säännölliseen varhaiskasvatukseen tuen saamiseksi. Näkisimme tarpeelliseksi kirjata asiaan tarkennuksia, koska nykyisellään teksti nähdäksemme mahdollistaa sen, että vaikka järjestäjä tekee päätöksen joistakin tuen tasoista, niin palvelun tuottaja voisi yksin päättää rakenteellisen tuesta ja sen järjestämisen tavasta esim. tilanteessa, jossa huoltaja ei halua, että lapsi siirtyisi päiväkotiin esim. perhepäivähoidosta. Tällaisessa tilanteessa kunnalle ei näyttäisi jäävän muuta mahdollisuutta, kuin järjestää tuki huoltajan toivomaan varhaiskasvatuksen muotoon. Näin toiminnan sisältö eikä myöskään välttämättä henkilöstön koulutustaso muodostaisi tarkoituksenmukaista lähtökohtaa lapsen vaikuttavan tuen näkökulmasta.

5.2 Yhteistyö tuen aikana

--

5.3 Tuen toteuttaminen varhaiskasvatuksessa

Tekstissä on kuvattu melko monipuolisesti tuen tasoja, mutta näkisimme, että eri tasojen, erityisesti tehostetun ja erityisen tuen eroja tulisi tekstissä edelleen selkeyttää.

Lisäksi odottaisimme, että lukuun lisättäisiin laadukkaana peruspedagogiikan eli varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen pedagogiikan lisätarkennuksia. Kirjauksissa tulisi korostaa nykyisten näkökulmien lisäksi myös koko lapsiryhmän pedagogista tukemista ja yleisen tuen koko ryhmää tukevia menetelmiä ja niiden hyödyntämistä lasten tukemisessa.

Uudet määrittelyt ja käsitteet tulevat muuttamaan tuen prosesseja ja osittain myös tuen järjestämistä. Näkisimme, että käsitteen määrittelyjen tulisi olla tarkkoja. Kaipaisimme vielä lisää selkeyttä myös käsitteiden käyttöön. Tekstissä puhutaan mm. tukitoimista, tukimuodoista, tuen ratkaisuksista ja käsitteiden sisältöä on välillä vaikea hahmottaa ilman että terminologian määrittelyä edelleen tarkennetaan. Lisäksi havaitsimme, että tekstissä ei ole määriteltäviä pienryhmiä ja erityisryhmiä rakenteita. Niiden määrittely hyödyttäisi ja selkeyttäisi tasalaatuista tuen rakenteiden paikallista suunnittelua.

5.4 Erityisiä huomioita lukuihin Yleinen tuki, Tehostettu tuki ja Erityinen tuki

Esiopetussuunnitelman perusteissa puhutaan tuen lopettamisen kohdalla lopettamispäätöksestä. Olisi selkeää, että perusteasiakirjoissa käytettäisiin samoja käsitteitä. Näin myös melko vähän esillä oleva ajatus tuen jatkumosta vahvistuisi. Tehostettu tuki: "Varhaiskasvatuksen opettaja tai varhaiskasvatuksen erityisopettaja tekee ratkaisun tuen tehostamisesta yhteistyössä varhaiskasvatuksen järjestäjän kanssa."-kirjauksen yhteydessä jää jonkin verran avoimeksi, koskeeko myös tämä yksityisiä palveluntuottajia ja yksityistä perhepäivähoitajaa. Mikäli koskee, niin prosessit ja toimintatavat tulevat edellyttämään lisäsuunnittelua, uusia toimintatapoja ja todennäköisesti melko haasteellisten toimintaprosessien käyttöön ottamista. Näkisimme, että asiaa olisi hyvä vielä selkeyttää ja tarkentaa.

6.Erityisiä huomioita lukuun Tuen muodot (pedagogiset tuen muodot, rakenteelliset tuen muodot, hoidolliset tuen muodot)

Tämän luvun kirjausten osalta lausuisimme, että lapsen oikeus tukeen on selkeä ja tärkein tuen järjestämisen lähtökohta. Vaateet ja haasteet varhaiskasvatuksen järjestämiselle lisääntyvät huomattavasti, mikäli kaikki tuen tasot tulee järjestää eri varhaiskasvatuksen muodoissa kuten perusteluonnoksessa on nyt kirjattu. Eri varhaiskasvatuksen muodoilla on omat vahvuutensa, mutta eri tasoisen, lapsen merkityksellisen ja vaikuttavan tuen järjestäminen ei ole kaikissa varhaiskasvatuksen muodoissa yksinkertaisesti toteutettavissa Kirjaukset tulevat edellyttämään henkilöstön osaamisen vahvaa tukemista sekä mahdollisia lisäresursseja moninaisen yhteistyön tekemiseen. Pidämme tuen toteutumisen varmistamista todella tärkeänä, mutta monimuotoistuvat hallinnolliset prosessit tulevat mahdollisesti edellyttämään lisää henkilöstöresurssia, jotta lapsiryhmän pedagogiikka pystytään toteuttamaan laadukkaana, eivätkä lapsiryhmien lasten hyvinvointi lapsiryhmissä heikkene tuen henkilöstön työn kohdentumisen muuttuessa.

5.4 Tuen tarpeen arviointi

Varhaiskasvatusta järjestetään Suomessa monin eri tavoin, mutta luvun tekstissä erilaisten järjestämisen tapojen ja eri toimijoiden roolit jäävät vielä melko tulkinnallisiksi. Kirjauksia olisi hyvä täydentää mm. siltä osin, millaisina yksityisen palveluntuottajan ja kunnan "roolit" esim. tuen toteuttamisen arvioinnissa ja tuen toteutumisen arviointiin osallistumisessa nähdään. Tuen tarpeen arviointi ja tuen toteutumisen arviointi ovat molemmat lapsen riittävän tuen toteutumisessa merkityksellisiä.

5.5 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma tuen aikana

"Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa voidaan hyödyntää tehtäessä hallinnollista päätöstä" -kirjaukseen näkisimme tarvittavan tarkennuksia. Kirjaus on tulkinnallinen eli toivoisimme tarkennusta päätöksissä mahdollisista hyödynnettävistä kirjauksista ja hyödynnettävien kirjausten luonteesta.

5.6 Päätös erityisestä tuesta ja tukipalveluista

"Huoltajan ostamassa yksityisessä varhaiskasvatuksessa, johon perhe voi saada yksityisen hoidon tukea, kunnan varhaiskasvatuksen järjestämismääräykset eivät ole aktivoituneet. Tällöin ratkaistaan, mikä kunta tekee päätöksen erityisestä tuesta. Ratkaisu tehdään noudattaen varhaiskasvatuslain 6 §:n mukaisia periaatteita. Kaikki yksityisen hoidon tuella järjestetty hoito ei ole varhaiskasvatuslain piirissä kuten esimerkiksi työsopimussuhteinen, perheen itse palkkaama hoito. Hallintopäätöksen erityisestä tuesta tekee varhaiskasvatuksen toimipaikan sijaintikunta varhaiskasvatuksen palveluntuottajan esityksestä. Varhaiskasvatuslain mukaan kunta on määritelty valvontaviranomaiseksi yksityisen palveluntuottajan järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen osalta. Kunnalle ei kuitenkaan muodostu tällaisessa tilanteessa varhaiskasvatuksen järjestämismääräyksiä, vaan järjestämismääräys on sillä toimijalla, jonka varhaiskasvatukseen lapsi on otettu."

Toivoisimme edellä olevaa kappaletta selkeytettävän, koska yksityisen hoidon tuella järjestetään varhaiskasvatusta ja tukea myönnetään niin yksityisiin päiväkoteihin, ryhmäperhepäiväkoteihin kuin yksityiseen perhepäivähoitoonkin. Edellä mainittuihin tehdään erityisen tuen osalta hallintopäätös. Työsopimussuhteiset hoitajat/perheen itse palkkaamat hoitajat eivät kuitenkaan kuulu varhaiskasvatuslain piiriin eikä em. hallintopäätös koske näitä. Luonnos kannattaa mielestämme käydä vielä tarkaan läpi tarkistaen, että varhaiskasvatuksen järjestäjien ja palvelun tuottajien roolit ja vastuut on selkeästi ilmaistu huomioiden kaikki erilaiset varhaiskasvatuksen järjestämisen tavat. Vain näin pystytään valtakunnallisesti varmistamaan lapsen tuen saamisen tasavertaiset mahdollisuudet.

5.7 Paikallisesti päätettävät asiat

-

11. Muita huomioita perusteluonnoksesta

Yleisesti haluaisimme lisätä tuen asioihin liittyen, että olemme tyytyväisiä siitä, että tuen portaita on luonnoksessa avattu. Lisäksi on kuvattu niin pedagogisia, rakenteellisia kuin hoidollisiakin tukemisen ratkaisuja ja henkilökunnan vastuuta on kirjattu selkeästi. Myös inklusiivisuus on luonnoksessa nykyistä perusteasiakirjaa vahvemmin ja selkeämmin näkyvässä koko asiakirjassa. Olemme kuitenkin huolestuneita siitä, että monet perusteasiakirjan kirjaukset edellyttävät

25.11.2021

erityisesti tuen henkilöstön lisäämistä, mikä nykyisessä henkilöstötilanteessa on erittäin haasteellista, koska esim. erityisopettajia eikä myöskään varhaiskasvatuksen opettajia ole koulutettu riittävästi. Lisäksi olemme huolissamme siitä, että miten varhaiskasvatuksen perusteasiakirjaan liittyvät kirjaukset sitouttavat kunnissa järjestettävien palvelujen yhteistyökumppaneita uudessa sotealue- kontekstsissa. Lasten oppimista ja hyvinvointia lisäävän tuen järjestäminen edellyttää edelleen tiivistä yhteistyötämykyisten ja mahdollisesti uusienkin yhteistyökumppaneidemme kanssa.

Olemme tyytyväisiä siitä, että digitaalisuuteen ja monilukutaitoon liittyviä kirjauksia on täydennetty ja digitaalisuuden hyödyntämiseen varhaiskasvatuksessa on ohjattu aiempaa selkeämmin.

Laaja-alaisen osaamisen alueen Varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin lukuihin Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo sekä Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus -osioihin näkisimme edelleen tarvittavan lisäyksiä ajankohtaisiin globaalikasvatuksellisiin sisältöihin liittyen. Asia on mukana asiakirjassa, mutta toivoisimme näkökulmaa edelleen jonkin verran korostettavan.

Arviointiin liittyvän tekstiosion odottaisimme myös vielä täydentyvän erityisesti arvioinnin perusteisiin, tarkoitukseen ja arvioinnin tapoihin liittyvien kirjausten osalta. Kokonaisvaltaisen arviointityön merkitys laadun kehittämisessä tulisi näkyvä vahvemmin koko asiakirjassa. Arvioinnin eri tapojen jäsenitys sekä kokonaisarvioinnin malli tulisi mielestämme kirjata uusiin perusteisiin. Perusteissa tulisi näkyä selkeämmin arvioinnin tavat, myös esimerkiksi lasten pedagogisen dokumentoinnin avulla tekemä arviointi. Lapsen itsearviointi ja sen merkitys ja hyödyntäminen laatutyöskentelyssä tulisi myös näkyä nykyistä selkeämmin.

Harri Rinta-aho
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Liitteet

Tiedoksi

Opetushallitus